

FOAIA DIECESANĂ

Organ al Eparhiei gr. or. rom. a Caransebeșului

APARE DUMINECA

Prețul abonamentului:	Prețul inserțiunilor:	Corespondințele se adresează relațiunii "FOAIA DIECESANĂ" iară banii de prenumerațiune și inserțiuni al ADMINISTRAȚIA Librăriei și Tipografiei diec. în Caransebeș
Pentru Austro-Ungaria pe an 10 coroane " " " " " pe 1/2 an 5 " " " România și străinătățile pe an 14 franci " " " " " pe 1/2 an 7 "	Pentru publicațiuni oficiale, concurse, edicte etc. publicare de 3 ori, dacă contin până la 150 de cuvinte 6 cor., până la 200 de cuvinte 8 cor. de aci în sus 10 coroane	

Cuvântarea

rostită de Prea Sfinția Sa Domnul Episcop diecesan
Nicolae Popea la deschiderea sesiunii ordinare a sinodului
diecesan din acest an.

Prea stimaților Domni deputați!

Să mulțămim mai întâiu lui Dumnezeu, că
ne-a învrednicit a ne întruni grăși în sinodul
ordinar al eparhiei noastre, pentru de a per-
tracta obiectele prescrise în regulamente.

Să mulțămim mai încolo și acelor bărbați
vrednici ai noștri, cari devotați bisericii și in-
stituțiunilor ei salutare, și îngrijați de viitorul,
de soarta, de existența chiar a ei, prin age-
rimea spiritului lor prevădătoriu și prin stăruin-
țele lor neadormite isbutiră în sfârșit a ne crea
acastă posibilitate de întrunire regulată și perio-
dică la episcopia noastră, va să zică: autonomia
și organizațiunea canonică sinodală a bisericii
noștre.

Da, domniilor deputați, să mulțămim acelor
bărbați binemeritați pentru biserică și neamul
nostru, la toate ocaziunile de felul acesta; căci
ce ar fi, dacă ați, în timpurile acestea de ispită,
nu am avea asigurate aceste garanții legale?

Și mulțămirea noastră cea mai frumoasă, mai
roditore și mai bine primită va fi, dacă noi,
cei de acum și cei viitori, ne vom arăta vred-
nicii următori ai acelor înaintași ai noștri, călcând
în urmele lor, apărând cu bărbăție și susținând
cu sfințenie acest tesaur de mare prețiu, și
acăsta nu numai cu vorbe și nu numai aici
între marginile acestor păreți, ci și cu fapte, și
în afară de câte ori va cere trebuința, cu fapto

dic învederate isvorite din adâncul inimilor noastre:
deșteptând, luminând și premergând, în toate
cele bune și folositoare, cu exemplul viu înaintea
clerului și poporului eparhial.

Acăsta, domniilor deputați, cred eu că e
chiamarea noastră, ca fii credincioși și represen-
tanți adevărați ai bisericii noastre!

Fiind de părere, că și D-Văstre încă sun-
teți pătrunși de asemenea convingeri, de ase-
menea sentimente religioase-morale, vă salut,
domniilor deputați, de bună venire la episcopia
noastră! Mă bucur din inimă, că D-Văstră dând
ascultare vocii oficiului mai înalt, v'ați lăsat pe
un moment la o parte ocupațiunile private și
ați grăbit de a veni la sinod, pentru ca aici în
pace, în liniște și în dragoste frățescă, cu de-
lăturarea ori căror interese particulare, împre-
ună să consultăm, să desbatem și să decidem
afacerile noastre diecesane, bisericesci, scolare și
fundaționale, bine știind, că numai astfel pro-
cedând, Dumnezeu ne va ajuta și mai încolo,
și lucrările noastre sinodale vor avea un rezultat
bun, satisfăcătoriu și salutar pentru biserică.

Încât privesc afacerile oficiose, am firmă
credință, că Consistoriul nostru diecesan a făcut
tot ce s'a putut, în împregiurările critice de
astăzi, ca să corespundă datorințelor sale grele,
în ceea-ce privesc administrațiunea eparhială
în toate direcțiunile, cum rapórtele oficiose mai
apriat vor arăta.

Pre lângă aceste convingeri și dorințe ale
mele, împlorând și aici ajutoriul de Sus asupra
lucrărilor noastre sinodale, declar sesiunea a II-a
a periodului sinodal al X-lea de deschisă.

Sinodul eparhial

al diecesei gr. or. rom. a Caransebeşului, perio-
dul X. sesiunea II. convocat la Caransebeş pe
Dumineca Tomei, 12 Aprilie 1898.

Şedinţa I.

ţinută în 12 Aprilie 1898 la 12 ore.

Preşedinte: Pre Sântia Sa Domnul Episcop die-
cesan **Nicolae Popea**.

Notariu: *Dr. Traian Badescu*.

1. Fiind convocat sinodul eparchial prin literile
arhieresci ddto 26 Aprilie a. c. Nr. 59 pres. alăturate
la acest protocol sub lit. A.) — după ce s'a celebrat
sânta liturgie împreună cu chiemarea Duchului sânt,
şi s'a făcut părăstas pentru în Domnul fericiţii: archie-
piscopul şi metropolitul Andreiu, episcopul Ioan, me-
cenatul Emanuil Gozsdu, binefăcătorii Dimitrie Haţegan,
Dimitrie Peţa, Dimitrie Miculescu, Costa Tismănariu,
Elisaveta Peţa, Ioan Peţa, Mihail Trapşa şi Iancu Temeş
— deputaţii sinodali adunându-se în sala comunităţii
de avere invită prin o deputaţiune pe Pre Sântitul
Domn Episcop diecesan Nicolae Popea, ca să bine-
voască a deschide şi conduce şedinţele sinodului.

2. Pre Sântia Sa Domnul Episcop diecesan so-
sind în sala şedinţelor ocupă locul presidial, şi dintre
notarii aleşi pe întregul period actual designază de
notariu al şedinţei pe Dr. Traian Badescu, apoi prin
cuvântarea sa pusă în fruntea foii şi alăturată la acest
protocol sub B). declară sinodul de deschis.

3. La apelul nominal dintre deputaţii nou aleşi
îşi presintă credenţionalele Traian Lintă' ales în cercul
IX Fizeş; deputatul Achim Miloia ales în cercul IX
Fizeş declară a-şi presenta credenţionalele ulterior;
eră credenţionalele deputatului Dr. Alexie Mangiuca
ales în cercul XIV Reciţa montană să presintă prin
alt deputat.

4. La apelul nominal răspundend 43 de deputaţi,
— presidiul enuncie capacitatea sinodului de a-şi în-
cepe activitatea sa.

Urmcă prezentarea mai multor acte.

(Va urma)

Plângerea

Sântei mănăstiri a Silvoşului din eparhia Haţegului din
Prislop

(Fine)

Pre Iona din mare l'au lăpădat afară
Acea cumplită fiară;
Iar cuviosul Visarion fiind pe uscat
Primejdie dela slugile Papei i s'au întemplat,

Ci unde-i puterea cea D-zeească,
Nu poate reutatea omenească.
Atunci Clain păstor şi Archiereu,
Temându-se de D-zeu,
Ca nu cum-va turma lui Cristos să peară,
Şi din mânilor lui să ceară,
Au voit sobor mare a se face,
Toate îndreptându-le şi pe norod să'l impace.
Poruncă protopopilor a dat,
Seriind să vie tot popa şi un om din sat,
Ca dupre porunca arhierescă,
La sobor să se gătească.
Zi rânduită au însemnat,
Şi toţi la scaun s'au aflat,
Vlădica pre protopopi i-au luat,
Cu ei în polată au intrat.
Au zis: „Iată unaţia fu până acum tănuită,
Iar acum cu totul descoperită;
Până acum au fost legată,
Ca într'un sac ascunsă şi băgată.
S'au deslegat şi au eşit afară,
Şi se vede de toţi în ţeară.
Şi de veţi voi cu toţii să stăm
Şi de ea să ne spălăm,
Dacă vom sta toată ţeara putem,
Cu totul să o lepădăm“.
Iar un protopop din sobor s'au sculat,
Şi pre Archiereu cu obraznicie l'a mustrat.
Şi iau zis: „Maria ca tot Ardealul stăpânesci,
Şi ca un copil vorbesci.
Au pentru un călugăr mincinos,
Semi las eu cinstca cea de folos“.
Vlădica atunci s'au scărbit,
Şi din sobor au eşit,
Şi din palat afară,
La norodul cel de prin ţeară.
Auziţi, filor, eu când am venit
Păstor la voi, în unire v'am găsit.
Eu trebue să mă duc la împărătie,
Puind silinţa să vă scoţ din unie.
Deci soborul s'a risipit,
Şi Vlădica de călătorie s'au gătit.
Acum nu mai este mângăere,
Ci plângere şi durere.
Când Visarion în Ardeal a propoveduit,
Atuncea şi Petru Aron de la Roma au fost
venit,

Din şcoli foarte învăţat,
Iar de pravoslavie rătăcit şi depărtat,
Şi când soborul de Clain au fost adunat,
Atunci şi Petru Aron în sobor s'au aflat;
O! de nu s'ar mai fi născut,
Că multe reutăţi acest om au făcut,
Că câte Vlădica în sobor au vorbit,
El toate le-au fost auzit.
Şi asupra celui, ce i-au făcut lui bine,
Şi l'au hrănit pe el cu pâne,

Călcâiul s'au rădăcat,
 Și din scaun l'au surpat,
 Vlădica Inochentie la Beciu au plecat,
 Și în locul său namesnic pe Nicolae a lăsat,
 Și ori-ce pricină în cliros se se întempeleze,
 Toate de el se se îndrepteze.
 Aron acum bună vreme au găsit,
 Pre Inochentie la Crăiasa l'au pîrit.
 Zicînd, că umblă cu fătărie,
 Și nu-i drept la împărăție.
 Iară cătră Vlădică s'au arătat,
 Prietin bun, dându-i și sfat,
 Însă prin scrisori l'au vielenit.
 Și până la Roma l'au isgonit.
 Acolo în robie s'au închis.
 Și în toată vieța sa au plâns.
 Apoi la Nicolae Balomireanul s'au întors,
 Și din curtea arhierască cu urgie l'au scos
 Și nu numai l'au scos și l'au gonit,
 Ci și din Ardeal cu totul l'au pustiit.
 Atuncea Seliștenii,
 Cu cei de lângă ei împregiurenii,
 Au căutat oameni să găsiască,
 Treaba lor să li-o împlinească:
 Și cu toții s'au sfătuit,
 Pre trei oameni au găsit,
 Trei preoți și un mirean,
 Din Seliște și din Scaun.
 Preotul Măcinic și cu Oprea Miclăuș,
 Și preotul Ioan din satul Galeș.
 Pre acești trei au ales,
 La cesaro Craiasa au trimes,
 Crăiasa rugăciunea lor o au primit,
 Și cu drag li s'au făgăduit,
 Cum că ea silă lor nu le va face,
 Ci se se odichnească în pace,
 Și cu unația nimenea se nu-i silească,
 Ci întru a lor pravoslavie se trăiască.
 Atunci Aron, ca un leu răcnind, s'a sculat,
 Prin scrisori după ei au alergat,
 Și pre câte trei în Viena i-au închis,
 Și acolo vieța lor s'au stîns.
 Aron câte rătăci până aci au făcut,
 Încă stăpânie el n'au fost avut.
 Atuncea câțiva protopopi ardeleni
 Prea ticăloși și vieleni
 Pre stăpânul lor Clain lau părăsit,
 Și cu Aron lupul s'au însoțit,
 Și ei cu toții au stătut,
 Mai mare lor l'au făcut,
 Și fiind că unația rău se bolnăvise,
 De când Visarion propoveduise;
 Iară ei acum cu toții s'au pornit
 Să găsească doftorie de tămăduit;
 Dară nici cum n'au găsit,
 Că D-zeu i-a urgisit.
 Aron, vrînd ticăloasa unație s'o întărească.
 S'a sculat cu putere tirănească

Și în cincisprezece ani de zile,
 Au făcut la creștini multe necasuri și sile;
 Pre unii preoți i-au amăgit,
 Și cu diregătorii i-au cinstit;
 Pre alții mai proști cu minciuni i-au înșelat,
 Și învățăturilor sale i-au plecat;
 Pre alții, neplecându-se lui, i-au prins,
 Și prin temniță i-au închis.
 Unii în temniță au degerat,
 Și picioarele de frig le-au picat!
 Alții de a lui groază și frică,
 Au fugit, neluând nimică,
 Casele și moșia și-au părăsit,
 Și întru alte țeri au fugit,
 Ale cărora case cu totul le-au prădat.
 Și nici așternut copiilor n'au lăsat.
 Dară câte orașe și sate,
 De acesta au fost prădate,
 Întru acești ani, ce mai sus am arătat.
 Trei oameni cu răvnă s'au aflat,
 Toate ale lor au părăsit,
 Și la mine au venit
 Nu străin și dintr'altă parte,
 Ci dintr'această patrie, neavînd nici o rēu-
 tate,

Vasilie Toplițeanu,
 Și Ioan cu Pavel Selișteanu.
 Aceștia de sărăcia mea nu s'au scărbit,
 Ci ca pre fie-ce maică m'au iubit.
 Și îndată s'au apucat de chilii să le înoiască
 Ca întrînsele să se odichnească;
 Chiliile le-au înoit,
 Pre mine de gunoier m'au curățit.
 Și alte chilii încă au mai rădăcat,
 Care s'au fost mai surpat,
 Și au pus multă nevoiță,
 Pentru mine cu credință.
 Vrînd cât m'or putea să mă înoiască,
 Și cu mine să locuiască.
 Din afară preste tot m'au acoperit,
 Din lăuntru prea frumos m'au zugrăvit.
 Deci alți călugărași s'au mai adunat
 Și întru toate acestora au urmat.
 Acum Aron ne încetat doria,
 Iară Calvinii și Luteranii nu'l îngăduia,
 Pravoslavia se o părăsească,
 Ca se nu se mai pomenească.
 Să vezi aici lucru mare,
 Ne săturat de mirare.
 Că vechia rēutate
 Nu poate să facă noauă bunătate,
 Popii lui cei uniți,
 Erau bine n'temeiați,
 Cu poruncă împărătească,
 Nime din starca lui se nu se clătească.
 El privilegia lor o au stricat,
 La domni, se-i stăpânească, i-au dat;

Și o cârtică dela sine au isvodit,
 „Floarea adevărului“ o au numit;
 Împotriva bisericii cu totul mincinoasă
 Din gura iadului scoasă,
 Și cu aceasta pe toți au împăcat,
 Și lui voie să fie Vlădică i-au dat.
 Deci dacă dela toți voie au luat,
 Îndată la tată-său papa au alergat,
 Pentru-ca să-l blagoslovească,
 Unația să o propoveduească;
 Și dela împărăteasa putere au luat
 Și spre Ardeal el au plecat,
 Dacă trebile bine s'au isprăvit,
 La Blaj în scaun au venit.
 Dacă în scaun bine s'a așezat,
 De lucrul lui s'a apucat;
 Vezi pe acest lup de Aravia,
 Cum doria să 'nghită pravoslavia;
 O! cu totul să o pearză,
 Sau cât va putea să o scază.
 Întăiu, după-ce au venit,
 Molitfelnice și liturgii au tipărit,
 Dintru care dogmele bisericii au stricat,
 Neghini și cresuri întrînsele au sêmănat.
 Pe preoți pe cât i-a putut i-a prins,
 Și în Blaj la el i-a strins;
 Carii lui i-s'au plecat,
 Pace și voie slobodă le-au dat;
 Iara câți lui nu s'au supus,
 I-au scos afară 'n târg și i-au tuns;
 Și a avut putere să-i bajocorească,
 Iară de preoție n'a putut să-i lipsească.
 Și pe alții dintru a lui neam nu i-au cruțat,
 Ci prinzându-i în cătane i-au dat.
 Iară pe popa Ioan dela Răchită,
 El îl socotia, ca pe o vită,
 Și cu urgie a mânat, de l'au prins,
 Și în Sibiu l'au trimis
 De un an l'au ținut închis.
 Însă pentru a lui multă răbdare,
 D-zeu a făcut cu el milă mare;
 Dară încă alte câte Aron a făcut,
 Cinc poate să le cuprindă în cuvânt.
 O! răutate nespuse,
 Prinsă și strânsă cursă;
 De care numai dacă gândesci,
 Foarte te îngrozesci.
 Mai vino încă după mine și vezi
 Lucru de care să te minunezi,
 Să mergi în sat în Cut,
 Să vezi vrășmașul Aron ce a făcut,
 Cut a fost fiscișescu*) sat,
 Iară Aron l'au cumpărat,
 Ca pe copii în școală să-i hrănească.
 Și cu învățatură să-i procopsească;
 Dară cum i-au procopsit.
 Îi voiu spune mai la sfârșit.

*) Calificativ format din fisc.

Întru acel sat era biserică creștinească
 Zidită de un domn din țara românească.
 Ci țigle roșii acoperită,
 Și din lăuntru prea frumos zugrăvită.
 Că vrând el pravoslavia de tot să o peardă,
 Nu putea biserică creștinească să o vadă,
 S'a sculat pismașul de o a surpat,
 Și până în pământ o au stricat,
 Și alta în locul ei au zidit,
 Precum el a voit.
 Apoi după-ce copiii toți la școală s'au strins,
 Pe toți la cătane i-au prins;
 Pe unii i-au numit tisturi mai mari
 Pe alții i-au pus să fie caporari.
 Așa pe toți i-a scris și i-a înșelat,
 Cu catalog la nemți i-au dat.
 Pe unii după-ce în oaste i-au luat, departe
 i-au dus

Unde nici cu gândul n'au ajuns;
 Alții moșia, casele și părinți au părăsit,
 Și prin alte țeri au pribejit.
 Și în toate părțile s'au dus,
 Până și la țara nouă au ajuns,
 Și așa i-au procopsit.
 Că pe toți i-au risipit.
 Vezi răutatea cea nespuse și mare,
 Care sfârșit nu mai are,
 Creștinii credința lor o păzesc,
 Iară sălnicii nensetate și desădese
 Trei neguțători cu Visarion s'au întâlnit,
 Când la Sibiu au fost venit;
 Unul dintre acești trei,
 A fost pânșarul Andrei;
 Aceștia pe mulți pentru unație i-au sfătuit,
 Și ca să nu o primească i-au întărit.
 Acestea Aron dacă au auzit,
 Asupra lor, ca un sălnic, s'au pornit,
 Și pe câte trei i-a prins
 Și în temniță la Belgrad i-au închis.
 Unul dintre ei cu numele Ioan Măeșuț s'a
 bolnăvit

Și cu pentele în picioare a murit,
 De acestea tiranul s'a rușinat,
 Și pe cei doi slobozindu-i în pace i-a lăsat,
 La mijlocul câmpiei la Pogăceaia în sat,
 Un creștin prea viteaz cu numele Nemeș
 Toader s'a aflat,

Pe mulți oameni învățându-i,
 Și întru pravoslavnică credință întărindu-i,
 Și de aceasta Aron a auzit,
 Și nici de cum nu l-a suferit;
 Ci feciorii popilor i-au adunat,
 Și cu haine cătănesci i-au îmbrăcat,
 Aceștia pe câmpie în sus s'au dus,
 Până la satul Pogăceaia au ajuns,
 Acolo să vezi ce tâlharii au lucrat,
 Pe Nemeș Toader în curtea lui l'au împușcat.

De acolo înapoi s'au înturnat,
 Și cu slujba lor lui Aron s'au închinat,
 Mult au fost creștinii dosădiți,
 Dară încă n'au fost biruiți.
 Acum ce se zic sau se grăiesc,
 Că foarte mă îngrozesc,
 De acest prea viteaz bărbat,
 Pentru lucrurile rele ce au lucrat.
 Care înainte îi vor merge,
 Și vină lui nu se va șterge.
 De mânie s'au umplut ca un pardos,
 Și asupra cinului călugăresc s'a întors,
 Ca de tot să-l prăpădească,
 Prin Ardeal să nu se mai găsească ;
 Mănăstirile cele de peatră le-au surpat,
 Schiturilor de lemn foc le-a dat ;
 Și dacă toate le-au risipit și le-au stricat,
 Gura lui spre hulă a căscat,
 (Zice) nu jertfelnice am stricat,
 Ci case tâlhăresci am surpat,
 O ! de te-ar fi ars focul Blaj
 Că tu multe răutăți lucrăși,
 Tu din început dela strămoși ;
 Ai avut stăpâni tirani și necredincioși :
 Că intru tine au fost muncit,
 Sava Archiereu și metropolit,
 De necredinciosul Apafi Mihaiu,
 Al țerei calvin craiu.
 Acestui Apafi Aron intru toate a urmat,
 Încă și mai tiran s'a arătat.
 Apafi pe metropolitul Sava l'a omorît,
 Iar Aron mulți preoți și mireni a prăpădit ;
 Mihaiu Apafi biserici n'au stricat,
 Iară Aron cinci zeci și patru au surpat ;
 Lucru ca acesta n'a făcut,
 Mai nici tiranii cei de demult ;
 Aceia pre mucenici îi muncia,
 Iară bisericile se zidea ;
 Acesta bisericile au respit,
 Și pe creștini i-au dosădit.
 Toate aceste înainte îi vor merge,
 Și păcatul lui nu se va șterge.
 Iar acum la început întorc cuvântul,
 Și voi face și sfârșitul ;
 Cum ceriului am vestit,
 Și pământului m'am tânguit,
 Oamenilor am arătat,
 Toate câte mi s'au întemplat,
 Întru aceste vremi cumplite și cu durere,
 Câte am pățimit eu ticăloasa, neavând nici o
 mângâiere,
 Sau pe cineva să mă străjuiască,
 De vrăjmași să mă păzească ;
 Am acceptat ajutoriu dela Răsărit,
 Elisaveta*) fiind departe, n'au venit,
 Avem nădejde de păzitori despre Apus.

*) Aici se face alusiune la ajutorul Rusiei, Stat ortodox.

Semi vie despre Dunărea din sus*)
 Și asceptam cu multă bucurie,
 Dela Buda pe Vlădica Dionisie să vie ;
 Au venit, dar nu semi folosească,
 Ci numai arzind eu la foc să se încălzească
 La anul o mie șapte sute șese-zeci și doi,
 Mi s'au sculat asupra-mi pismașii noi,
 Pavel Aron dela Blaș,
 Și nopcescii catolici din Silvaș,
 A căroră nume la amândoi,
 Le cuprinde un pocii**)
 Să fie casa lor pustie,
 Și cu cei drepti să nu se scrie,
 Și Aron pe unii din călugărași i-au prins,
 Și în temniță la Sibiu i-au închis,
 Zece luni și jumătate,
 Neavând ei nici o răutate ;
 Nici scârbă mare au avut,
 Știind că toți așa au pățimit,
 Iară alții de a lui groază și frică,
 Au fugit neluând nimic,
 Și au trecut în țeara românească,
 Acolo de eretici să se odichnească,
 Acest Vlădică Aroneanul,
 Stingă-l D-zeu cu tot neamul ;
 Că s'a sculat cu calvinii de au venit
 Și pre mine cu totul m'au pustiit,
 Grădinile au stricat și le-au surpat
 Chiliile cât au putut le-au dărâmat ;
 Iară pe mine să mă surpe jos n'au putut,
 Că prav și tunuri n'au avut ;
 Ci lemne în lăuntru a grămădit și le-a aprins,
 Arzând focul Ghionei cel nestins.
 Acum pismașul s'a bucurat,
 Mănăstirea Silvașului o au surpat.
 Dar nu-i Mănăstirea Silvașului,
 Ci a lui Ioan Bogoslovului.
 Deci sfântul Ioan pentru mine,
 Va răspunde la judecata ce vine,
 Unde pismașul nu va putea răspunde,
 Și vina nu i se va ascunde.
 Pre călugărașii din Sibiu i-au scos,
 Și i-au scos și iau gonit pe Olt în jos
 Surguni în țeara Românească
 De mine să nu se mai pomenească.
 Toți acum pentru mine vor uita,
 Iară petrele neîncetat vor striga,
 Să fie de toți și de Biserică blăstămat,
 Acela ce m'a surpat ;
 Și de sfinții părinți afurisit,
 Căla ce m'a pustiit ;
 Partea cu dreptii să nu-i fie
 La cereasca împărăție.

*) Alusiune la țeara românească tot pentru cuvântul de ortodoxie.

**) Alusiune la Petru și Pavel Aron.

Corespondință

Primum următoarele:

Prea bunul nostru arhiereu Nicolae Popea și Venerabilul Consistoriu diecesan din Caransebeș, pentru parohia vacantă din Borlovenii-vechi denumind pe clericul Iosif Serafin din Pătaș; la 22 Martie fu hirotonit de presbiter, iar la 29 Martie a. c. prin esmisul consistorial M. On. Domn Ioan Pepa, administrator parohial în Mehadia, a fost introdus în parohie.

La s. liturgie a celebrat esmisul consistorial Ioan Pepa, preotul din Pătaș Vasilie Popoviciu și noul preot Iosif Serafin. Responsurile le-a executat corul vocal al tinerilor plugari din Pătaș cu precisiune de laudă, escelând cu deosebire fetele țerance și tinării Petru Vrabete și Petru Serafin.

Biserica a fost plină de lume, încât nu mai încăpeau și mulți au trebuit să stea afară.

După priceasnă eșind toți trei preoții la locul amvonului, M. On. Domn părinte Ioan Pepa face introducerea noului preot Iosif Serafin prin o cuvântare foarte avântată, carea atât prin cuprinsul, cât și prin forma sa a cucucerit inimile ascultătorilor. Sublime idei „credința în D-zeu, pastrarea limbei și datinilor strămoșesci“ au fost obiectul cuvântării!

Doamne cât de bine se șede preotului nostru, — cu timp și fără timp, în biserică și afară, — a vestii și apăra aceste tesauri moștenite! Gratulez părintelui Pepa, pentru frumoasele espuneri.

După această cuvântare corul intonează: „Mulți ani“! și urmează a vorbi noul preot Iosif Serafin. Acesta în o cuvântare bine pregătită, dă mulțămintă lui D-zeu, Prea Sântiei Sale Domnului Episcop, Venerabilului Consistoriu diecesan și esmisului lui pentru toate ostenele precum și poporului, care într'un mod atât de demn l-a îmbrățișat; căruia îi promite multă dragoste și alipire, așteptând a fi întâmpinat și mai departe de credincioșii săi cu aceeași dragoste și supunere. Foarte frumos a vorbit părintele Iosif făcând o impresiune din cele mai bune. — Noul preot, dacă și mai departe se va încălzi de aceleași simțiminte, promite a fi un păstoriu harnic.

În fine, la împărțirea anaforei, a vorbit și fostul administrator al parohiei, Vasilie Popoviciu, exprimând bucurie și plăcere, că noul preot, prieten și tovarăș al seu de luptă, intră în viața Domnului tocmai deodată cu intrarea cea meritată și triumfală a fiului lui D-zeu în cetatea lui David. — În cuvântarea sa mai departe zice către popor: „Aici este păstorul vostru, primiți-l cu dragoste și supunere, îndrăzniți la el în bine și rău, și el vă va fi folositoriu, și cu aceasta depărtându-me dela voi, vă las voaue pacea lui Cristos, sfătuindu-vă încă odată a rămânea nedespărțiți de biserică și datinile străbune....“

Splendoarea serviciului dzeesc și cuvântările

rostite, au mișcat foarte mult inimile credincioșilor de față. Am auzit pe mai mulți exprimându-și plăcerea și mulțăminta pentru rëndul cel frumos, ce se ține în biserică mai mult ca ori unde.

Nu poate perii un popor până ce are păstori sufletesci de inimă și caracter, căci mare este puterea cuvântului eșită din inimă curată, — apasă însă greu aceea împrejurare, întrucât mai marii nostri bisericesci vor fi neurocoși a sci pe cei trimiși.

Între multe alte persoane străine, ce au luat parte la acest act de bucurie amintesc pe Stimabilul Domn notariu George Bogdan cu Stimata Doamnă, carele cu voacea sa plăcută ne-a frapat inimile în cântarea pricesnei. Frumos a cântat Irmosul, Dl învățatoriu din Mehadia, Nicolae Mergea. Am mai văzut pe învățatoriu din Borlovenii-noi G. Matei, pe cel din Pătaș, Zaharie Lăzărescu cu primariul Zaharie Popoviciu, ș. a.

După s. Liturgie, masă, și preste tot, multă veselie și voe bună.

Un vecin

Mai mulți credincioși din Șipet ne scriu:

Ziua de 28 Martie a. c. st. a fost pentru școlarii și școlărițele dela școalele noastre gr. or. române din comuna noastră Șipet o zi plină de bucurie și de veselie. În aceea zi adevăată Sâmbăta nainte de sânta sêrbătoare a Floriilor s'au împărțit școlariilor și școlărițelor noastre săraci și lipsiți încălțăminte cumpărate din venitul curat dela petrecerea teatrală predată de tînêrimea școlară în 15/27 Faur a. c. sub conducerea bravului nostru preot și învățatoriu substitut Nicolae Stoia și a dlui învățatoriu de fete Teofan Dobren.

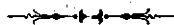
Sântia sa a convocat în această zi la școala noastră pre toți fruntașii comunei cu tragere de inimă și simț curat cătră tot ce este bun și folositoriu și a prezentat tuturor lista acelor Domni marinișoși, cari au trimis tacsele de intrare și suprasolvire pentru procurarea încălțămintelor și cărților de învățămînt la școlarii săraci dela școalele noastre, din a căror dinar s'au provăzut 38 școlari și școlărițe cu încălțăminte, la Libraria diecesană s'au plătit 6 fl 73 cr. pentru cărțile împărțite la începutul anului școlar elevilor săraci, și s'a procurat măsurile metrice ca recvisite de școală pentru învățămînt, de care școala noastră ducea mare lipsă.

Considerând ostenele cele multe, cari le-au avut Sântia sa până ce a învățat elevii la predarea piesei teatrale „Săpătoriul de bani“, poesiile și cântările predate de elevi și eleve cu toată acurățetea fiind instruați atât de Dl Nicolae Stoia cât și de Dl Teofan Dobren constătăm cu bucurie, că tinerimea noastră școlară atât dela școala de toate zilele cât și cea dela repetiție și în anul acesta ca și în anii trecuți s'a făcut demnă de păstorie și învățatorie ei,

cari de atâtea ori s'au ostenit și asudat, pentru ca să o lumineze și înzestreze cu armele științei ca așa să țină paș cu celelalte popoare mai înaintate în cultură ca poporul nostru dela sate; considerând că în anul curinte atâta de slab în răcoaltă părintele nostru Nicolae Stoia pătruns de iubirea poporului, ce 'l păstorește, a mijlocit aproape pentru 30 cărturari români din comuna noastră săraci, ca acestia să poată ceti mai toți grătit și puțini cu jumătate preț mai multe foi române; considerând interesul vin ce-l are Sântia sa cătră biserica și școala noastră străbună, activitatea ce a dezvoltat-o și o desvoltă mereu pentru înaintarea poporului nostru și în cele materiale, fără de care un popor n'are esistență trainică, luptele multe și grele ce le-a întâmpinat dinpreună cu părintele Teodor Cioloca întru prosperarea intereselor bisericesti și școlare și în deosebi materiale a locuitorilor nostri, constatăm cu bucurie și inima liniștită, că părintele Nicolae Stoia este nu numai bun preot și învățătoriu, dar totodată și bun conducătoriu al poporului, de a cărui soarte se interesează foarte mult făcându-se tot mai mult demn de stima și recunoștința lui. Rugăm deci pe Atotputintele din ceriu să-i dăruiească sănătate și tărie ca în viitoriu cu puteri îndoite să poată lucra pentru desțeptarea și luminarea tineretului nostru și pentru prosperarea și înaintarea poporului dreptcredincios din comuna noastră.

Bunul Dumnezeu să dea multă sănătate ilustrei familii de Mocsonyi și tuturor acelor prea stimați domni, cari la glasul din invitare al tinărimei noastre școlare și a iubitului nostru părinte Nicolae Stoia au grăbit cu ajutorul lor, din care s'au cumpărat încălțăminte, cărțile și recvisitele de școală mai sus pomenite.

Șipet în 30 Martie (11 Aprilie) 1898.

Pentru de a putea raporta despre deschiderea sinodului eparchial, a întârziat aparițiunea acestui numer.

Varietăți

Sânta înviere a Domnului nostru Isus Cristos s'a serbat aici în Caransebes cu pompa îndatinată. Atât serviciul dumnezeesc de dimineața cât și sânta liturgie s'a celebrat de Prea Sântitul Domn Episcop diecesan Nicolae Popea cu asistința P. C. Sale părintelui arhimandrit Filaret Musta, a P. O. D. protopreshiter Andreiu Ghidiu și a celorlalți preoți locali. Fiind timpul dimineața nefavorabil, pentrucă bătea vânt tare, spre marea durere a credincioșilor a fost imposibilă ieșirea dimineața la sânta cruce din piața mare, ci a trebuit să ne mulțămim numai cu încungiuarea sântei biserici.

Comisiunea sinodală pregătitoare s'a întrunit joi, și și-a început activitatea sa sub președința Prea Cuvioșiei Sale Domnului arhimandrit Filaret Musta.

Proiectul de lege pentru întregirea dotațiunii preoțesti s'a pus în discușiunea camerei deputaților din Budapesta Vineria trecută în 3/15 Aprilie a. c. În desbaterea generală după ce referentul comisiunii și dl ministru de culte și instrucțiune publică a recomandat proiectul pentru primire, contele Apponyi A. face încontra proiectului următoarele trei excepțiuni, și anume a) dechiară, că nu este corect, că proiectul împarte preoții în două categorii: calificați și necalificați, și cere, ca preoții necalificați să nu se împărtașească de ajutoriu, b) față de preoții bisericii gr. orientale, dechiară, că sunt prea mulți preoți, susține, că dânsul nu crede, că biserica gr. or. să aibă faprice trebuință de atâta preoți, și cere, ca această cestiune să se cerceteze, deoarece statul nu poate da ajutoriu atâtor preoți, și c) Proiectul nu este drept în contemplarea sumii de împărțit, căci pre când pentru români se ia o sumă de 900.000 fl. pre atunci pentru luterani și israeliți numai 70—80 de mii. Cere modificarea proiectului. Contele Zichy I. protestează în numele confesiunilor contra procedurii guvernului de a-se amesteca în autonomia confesiunilor, și cere a-se restituți comisiunii, ca să-l prelucere de nou cu observarea autonomiei confesiunilor. Desbaterea urmează.

Palate culturale în România. Ministerul cultelor și instrucțiunii publice a cumpărat cu suma de 400.000 lei o frumoasă grădină unde va construi în curând două palate pompoase, unul pentru muzeu și altul pentru biblioteca centrală. Pentru aceste mari lucrări există deja un credit de șapte milioane lei.

Dela Academia Română. Premiul Năsturel Herescu nu s'a acordat anul acesta nimănui. Toate cărțile prezentate au fost respinse. Cele mai multe votari le-au avut nuvelele d-nei Co-tanța Hodoș, care însă n'au isbutit să aibă premiul, având numai paritatea de voturi. Premiul Adamaki de 5.000 lei s'a împărțit în două și s'a acordat jumătate d-lui Turcu, pentru descrierea unei părți a Transilvaniei, și jumătate d-lui Haralamb Leca, pentru a 2-lea volum de poezii (Secunda). Cât despre premiul Lazar nici o hotărâre nu s'a luat încă; șansele le au în mod egal d-l Ștef. Mihăilescu și G. Maior pentru scrierile lor. —

DI Dr. George Popovici, tinărul și vrednicul deputat al Bucoveninilor în camera imperială din Viena, este numit redactor al foii legilor imperiale, o sarcină pe cât de onorifică pe atât de grea.

Mulțămită publică. Iconia Bostioca cu fiul seu adoptat Vasile Dragomir de aici, care e tot odată și membru în comitetul parohial au dăruit bisericii sf. prescurii pentru pregătirea sântelor Paști, apoi un măsaiu frumos și alte obiecte folositoare la sântirea Pașt lor după usul de aici, apoi a înzestrat toate sfesnicile bisericii și candelile ei cu lumini și oleu. Asemenea și femeia Iconia Banescu au dăruit 2 sfesnice cu lumini în ele, precum a înfrumșetă și s. pistol cu flori măestrite în păhare de uiagă. Comitetul parohial pentru aceste fapte creștinesci și pre aceasta cale își exprimă adâncă mulțăm. Slatina mică la 19 Aprilie 1898. n. Simion Șandru inv. presid. comit. par. Nicolae Niagu comerciant not. comit. par.

Mulțămă publică. Corpul învățătoresc dela școala confesională română din Foeni își ține de plăcută datorie a aduce și pe această cale mulțămă următorilor Domni și Doamne, cari au binevoit a contribui oferte marimoase întru providerea cu mâncare a 20 elevi săraci dela școala noastră: Dl Ioan Grosz not. com. 15 fl; Dl G. Darvas 10 fl; Dl Nicolau Popa, făină de pâne în preț de 6 fl; Dl S. Keszler 2 fl și 8 Kgr. untură; Dl B. Pavloviu 5 fl; Dl I. Glöckner și Doamna 5 fl. Dl S. Pavloviu 2 fl; Dl I. Luncz 2 fl; Dl B. Radosavlieviciu 1 fl; Dl L. Bernal 1 fl; Dl I. Bodnar 1 fl; și Dl V. Pavloviu 10 Kgr. fasole, 5 Kgr. ceapă, 1. uiagă cu unt de lemn, 1/4 Kgr. piparcă; Iar Doamna Etel Grosz 5 fl, Kgr. untură, 5 Kgr. carne afumată și 10 Kgr. curechi; Doamna Agnița Popa 10 Chgr. cartofi; Doamna Ecatarina Pavloviu 10 Chgr. făină de pâne și 5 Kgr. fasole; Doamna M. Luncz 2 Kgr. untură, și Doamna Roza Radosavlieviciu 5 litri fasole, 10 Kgr. cartofi. *Procopiu Simian* învățătoriu, *Ana Lazaroviciu* învățătoare rom. gr. or.

Episcopul Majlath și bibliotecile poporale. Episcopul romano-catolic al Ardealului a adresat preoților din diecesa sa o circulară, prin care le pune în vedere, că în fața stăruințelor ministrului de culte și instrucțiune publică de a se întemeia prin comune biblioteci poporale, preoții catolici trebuie să iee și ei poziție, ca nu cumva să i-se dee poporului cărți păgubitoare moralității. De aceea zice că preoții să stăruiască, ca să se întemeieze în fiecare parohie și pe cât se poate și în filiale câte o bibliotecă poporală bună. Parohielor mai sărace episcopul le dă în cinste dulapuri pentru biblioteci. — Bine ar fi dacă și preoții nostri s'ar apuca să întemeieze biblioteci în parohiile lor.

Treceri la ortodocsism. Din Agram se anunță, că locuitorii duor sate din Istria și-au anunțat din ură națională față de preoții italieni trecerea lor la religiunea greco ortodocsă. — „Neue Freie Presse“ primesce din Petersburg știrea, că Împăratul Nicolae a felicitat prin adjunctul s. Sinod pe episcopul siro-caldeu Mar Ionan, care împreună cu alți și vre-o 15,000 Siro-Caldei au trecut zilele aceste la confesiunea ortodocsă.

Puterea de atențiune a copiilor. D-l Schuyten publică în „Buletinul Academiei regesci din Belgia“, observațiunile făcute asupra atențiunii copiilor în 4 școale deosebite. Metoda ce a urmat a fost: a dat copiilor să cetească încet și fie-care în parte, un capitol atrăgătoriu din mai multe cărți de seamă. Fără ca copiii să bage de seamă, d-sa a notat numărul de câte ori își ridicau ochii și priviau în altă parte. Astfel a constatat că atențiunea e mai mare în clasele mai superioare, ceea ce e natural dar lucru ciudat, fetele sunt mult mai atente ca băeții. Oara zilei are asemenea influință asupra gradului de atențiune. Ea descresce dela 8 până la 11 dimineța, la 2 după prânz e mai mare decât la 11, dar mai mică decât la 8. În fine temperatura are asemenea influință. Aten-

țiunea copiilor este în raport invers cu temperatura aerului. Sunt mai mulți atenți earna, decât vara.

Concurs

Pentru ocuparea postului de învățătoriu la școala confesională gr. or. rom. din comuna **Togir**, protopresbiteratul Ciacovei, se escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Foaiă diecesană.“

Emolumentele sunt:

1. Salariul în bani gata 182 fl. v. a.
- 2 24 Hectolitre și 60 Litre de grâu curat, socotit după calculul mediu de 10 ani, Hectolitru cu 5 fl. 20 cr. face 127 fl. 92 cr.
3. 4 jugere și un pătrariu pământ de arat, după calcul mediu de 10 ani, cu 10 fl. jugerul, face 42 fl. 50 cr.
- 4 Cortel liber și grădină pentru legumi.
- 5 Dela înmormântări unde va fi chemat 50 cr.
6. Paușal pentru conferințele în învățătoresci 10 fl.
7. Paușal pentru adunarea generală a Reuniunii învățătorilor 8 fl.

Recursele pentru acest post adresate comitetului parohial sunt a se înainta Prea On. Oficiu protopresbiteral gr. or. în Ciacova.

Din ședinția comitetului parohial ținută la 9 Martie 1898. 2—3 [17]

Corneliu Marcu m. p.
președinte

Ioan Belciu m. p.
notariu

În conțelegere cu protopresbiterul tractual.

Licitațiuni minuende

Pentru zidirea de nou a salei de învățământ dela școala confesională gr. or. rom. din **Sâm-Ianăș**, protopresbiteratul Vêrșetului se escrie prin aceasta licitațiune minuendă în înțelesul ordinațiunei consistoriale din 2 Martie a. c. Nr. 4357 Șc. ex 1897 cu prețul de esclamare de 2090 fl. 26 cr. v. a.

Licitațiunea se va ținea în școala locală Duminecă în 12/24 Aprile a. c. la 2 oare după amezai.

Întreprinzătorii se vor presenta în ziua aceea în fața locului având a depune înainte de licitare vadiul de 10%.

Planul și specificațiunea de măsuri și spese se pot vedea la oficiul parohial din loc.

Sâm-Ianăș, 8 Martie 1898.

3—3 [15]

Petru Sporea m. p.
președinte.

Petru Barsalic m. p.
notariu.